

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 vtrum inconstantia sit vitium sub imprudentia contentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

Super Quæstio quin-
quagesima tertia ar-
ticulum quartum.

ARTICVLVS IIII.

¶ *Vtrum inconsideratio sit speciale pec-
catum sub imprudentia con-
tentum.*

AD QVARTVM sic proceditur.
Videtur, quod inconsidera-
tio non sit peccatum speciale sub
imprudencia contentum. Lex enim
diuina ad nullum peccatum nos
inducit, secundum illud Psalm. 18.
Lex Domini immaculata: indu-
cit autem ad non considerandum,
secundum illud Math. 10. Nolite
cogitare quomodo, aut quid lo-
quamini. ergo inconsideratio non
est peccatum.

¶ 2 Præ. Quicumque consilia-
tur, oportet quod multa confi-
deret: sed per defectum consilij
est precipitatio, & per consequens
ex defectu considerationis. ergo
precipitatio sub inconsideratione
continetur. non ergo inconsidera-
tio est speciale peccatum.

¶ 3 Præ. Prudentia consistit in
actibus rationis practice, qui sunt
consilij, iudicare de consilia-
tis, & precipere: sed considerare
præcedit omnes istos actus, quia
pertinet etiam ad intellectum specu-
latiuum. ergo inconsideratio
non est speciale peccatum sub im-
prudencia contentum.

SED CONTRA est, quod di-
citur Prouerb. 4. Oculi tui videâr
recta, & palpebræ tuæ præcedant
gressus tuos, quod pertinet ad
prudentiam: sed contrarium hu-
ius agit per inconsiderationem.
ergo inconsideratio est speciale
peccatum sub imprudentia con-
tentum.

RESPON. Dicendum, quod
consideratio importat actum intellectus, veritatem
rei intuitis. Sicut autem inquisitio pertinet ad ra-
tionem, ita iudicium pertinet ad intellectum. Vnde
& in speculatiuis demonstratiua scientia dicitur iu-
dicatiua, in quantum per resolutionem in prima
principia intelligibilia de veritate inquisitorum di-
iudicatur: & ideo consideratio maxime pertinet ad
iudicium. Vnde & defectus recti iudicij ad vitium
inconsiderationis pertinet, prout scilicet aliquis in
recte iudicando deficit ex hoc, quod contemnit, vel
negligit attendere ea, ex quibus rectum iudicij pro-
cedit. Vnde manifestum est, quod inconsideratio
est peccatum.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod Domi-
nus non prohibet considerare ea, quæ sunt agenda,
vel dicenda, quando homo habet opportunita-
tem: sed dat fiduciam discipulis in uerbis inductis,
ut deficiente sibi opportunitate vel propter imperi-
tiam, vel quia subito preoccupantur, in solo diui-
no confident consilio: quia cum ignoramus quid
agere debeamus, hoc solum habemus residui, ut
oculos nostros dirigamus ad Deum, sicut dicitur 2.
Paralipomenon 20. Alioquin si homo pretermittat
facere quod potest, solum diuinum auxilium expe-

Etans, videtur tentare Deum.

AD SECUNDVM dicendum, quod consideratio
eorum, quæ in consilio attenduntur, ordinatur ad
recte iudicandum: & ideo consideratio in iudicio
perficitur. Vnde etiam inconsideratio maxime op-
ponitur rectitudini iudicij.

AD TERTIVM dicendum, quod inconsideratio
hic accipitur secundum determinatam materiam,
id est, secundum agibilia humana, in quibus plura
sunt attendenda ad recte iudicandum, quam etiã in
speculatiuis: quia operationes sunt in singularibus.

ARTICVLVS V.

¶ *Vtrum inconstancia sit vitium sub im-
prudencia contentum.*

AD QVINTVM sic proceditur.
Videtur, quod inconstancia
non sit vitium sub imprudentia
contentum. Inconstancia enim
videtur in hoc consistere, quod
homo non persistat in aliquo dif-
ficili: sed persistere in difficultibus
pertinet ad fortitudinem. ergo in-
constancia magis opponitur for-
titudini, quam prudentiæ.

¶ 2 Præ. Iaco. 3. dicitur. Vbi zelus
& contentio, ibi inconstancia, &
omne opus prauum: sed zelus ad
inuidiam pertinet. ergo inconsta-
ntia non pertinet ad impruden-
tiam, sed magis ad inuidiam.

¶ 3 Præ. Ille videtur esse incon-
stans, qui non perseverat in eo, quod
proposuerat: quod quidem perti-
net in delectationibus ad incon-
tinentem: in tristitijs autem ad
mollem, sive delicatum; ut dicitur
7. Ethic. ergo inconstancia non
pertinet ad imprudentiam.

SED CONTRA est, quod ad
prudentiam pertinet præferre
maius bonum minus bono. ergo
desistere a meliori pertinet ad
imprudentiam: sed hoc est in-
constancia. ergo inconstancia per-
tinet ad imprudentiam.

RESPON. Dicendum, quod incon-
stantia importat recessum quendam
a bono proposito diffinito. Hu-
iusmodi autem recessus principij
quidem habet a vi appetitiua. Non
enim aliquis recedit a priori bo-
no proposito, nisi propter aliqd,
quod sibi inordinate placet: sed
iste recessus non consumatur, ni-
si per defectum rationis, quæ fal-
litur in hoc, quod repudiatur, quod
recte acceptauerat. Et quia cum pos-
sit resistere impulsui passionis, si
non resistat, hoc est ex debilitate
ipsius, quæ non tenet se firmiter in
bono proposito concepto: & ideo
inconstancia quantum ad sui con-
sumationem, pertinet ad defectum
rationis. Sicut autem omnis recti-
tudo rationis practice pertinet ali-
qualiter ad prudentiam: ita omnis

Super Quæstio
quingagesima tertia
articulum quinquiesimum.

In articulo 5 in respõ
sione ad tertium, duo
sunt dubia ad ho-
minem, autorem. I.
Primum est de subie-
cto continentie. Nã
hic author confirmat
quod præcedenti li-
bro quæstionis quin-
quagesime octauæ,
artic. 3. ad secundum
inchoasse videtur, scilicet
quod continentia
fit subiectiue in ra-
tione in qua est pru-
dentia. Inferius vero
quæstione. 155. artic. 3.
determinat, quod con-
tinentia est subiecti-
ue in voluntate. Quia
prima differentia in-
ter continentem & in-
continentem inueni-
tur secundum ele-
ctionem, quæ est actus
voluntatis.

¶ Secundum autem
dubium est, Quod pacto
continentia est
pars prudentiæ, quæ
est uere & proprie
virtus. Et tamen
inferius quæ prædicta
artic. 1. decernitur
cum Aristot. 1. Ethic.
quod continentia non
est virtus.

¶ Ad hæc dubia res-
pondebitur inferius
in loco dicto, ubi ex
proposito materia
vtraque tractatur. Hic
autem sã sit nosse
dubitare, & aduerte-
re, quod author vir-
tur hoc in loco ver-
bis opinatus, dum
dicit quod non videtur
esse in vi appeti-
tiua, & quod videntur
esse species con-
stantiæ: & rursus quod
ratio authoris hic
non habet locum, nisi
in appetitu sensiti-
uo, cuius actus sunt
passiones concupi-
scentiæ, & tristitiæ.
Erit autem sic & susti-
nendum, quomodo con-
stantia est pars prudẽ-
tiæ, si continentia
est in voluntate, quo
argu-

Lib. 7. cap. 7.
tom. 5.

